

Илӗс — Раҫами дувоздах

Ҳар водӣ баланд хоҳад шуд

Jeff Pippenger

2023-10-17

Мо ҳанӯз ҳам ба Илӗс ҳамчун рамзи нубувватӣ муроҷиат мекунем. Илӗс ба Аҳъоб эълон кард, ки ба муддати се сол, ҷуз бо каломи ӯ, борон нахоҳад борид.

Ва Илӗс, тишбие, ки аз сокинони Ҷилъод буд, ба Аҳъоб гуфт: «Қасам ба ҳаёти Парвардигор Худои Исроил, ки ман дар ҳузури Ӯ меистам: дар ин солҳо на шабнам хоҳад буд ва на борон, магар ба сухани ман». 3 Подшоҳон 17:1.

Масеҳ дар китоби Луқо ба мо маълум месозад, ки он се сол дар асл сеюним сол буд.

Ва Ӯ гуфт: «Ба ростӣ ба шумо мегӯям, ки ҳеҷ пайғамбаре дар ватани худ пазируфта намешавад. Лекин ба шумо ба ҳақиқат мегӯям: дар айёми Ильӗс, ҳангоме ки осмон се солу шаш моҳ баста шуд, ва қаҳтии бузурге бар тамоми он замин рӯй дод, дар Исроил бевазанони бисёр буданд; аммо Ильӗс ба ҳеҷ яке аз онҳо фиристода нашуд, магар ба Сорейфот, шаҳри Сидӯн, назди зане ки бевазан буд.» Луқо 4:24–26.

Сеюним соли ним дар замони Аҳъоб ва Изобал ба вуқӯ пайваст; бинобар ин, онҳо сеюним соли нубувватиро аз 538 то 1798 муайян месозанд, вақте ки папагарӣ, ки дар калисои Тиёттира ба сурати Изобал муаррифӣ шудааст, дар давраи асрҳои зулмот ҳукмронӣ мекард.

Лекин сенга қарши бир неча гапим бор: чунки ўзини пайғамбар аёл деб атаётган ўша Изабел аёлга сен йўл қўйяпсан; у Менинг қулларимни бузуклик қилишга ва бутларга аталган қурбонликларни ейишга ўргатиб, йўлдан оздирмоқда. Мен унга ўз бузуклигидан тавба қилиши учун фурсат бердим, аммо у тавба қилмади. Мана, Мен уни тўшакка ташлайман ва у билан зино қилувчиларни ҳам, агар ўз ишларидан тавба қилмасалар, қаттиқ мусибатга ташлайман. Унинг болаларини эса ўлим билан ўлдираман; ва барча жамоатлар Мен юраклару дилларни текширувчи Зот эканимни билиб оладилар; ва Мен ҳар бирингизга ишларингизга яраша қайтариб бераман. Ваҳий 2:20–23.

«Фурсати тавба»-и Эйзобал дар рӯзҳои Илӗс сеюним сол буд, ва дар асрҳои тираи таъкиби папавӣ аз соли 538 то 1798 сеюним соли набувватӣ буд. Ҷазои Эйзобал ва подшоҳони Аврупо, ки бо вай зино карданд, ин буд, ки ба бистари мусибат андохта шаванд ва фарзандони вай бимиранд. Дар асрҳои тира ҷонҳои вафодоре низ буданд, ки онҳо ҳам ба бистари мусибат андохта шуда буданд, аммо онҳо зинда мемонданд. Ҳангоме ки ба бистари мусибат андохта мешуданд, натиҷаи ҳаёт барои вафодорон ё марг барои бевафоён бар асоси «аъмоли» онҳо буд. Бистари мусибати вафодорон сабр ва ҳаёт ба бор меовард. Бистари мусибати онҳо дар охири сеюним сол қатъ мегардид, андаке пеш аз он ки Илӗс Сорептаро тарк кунад, то ба Аҳъоб амр диҳад, ки тамоми Исроилро ба кӯҳи Кармил даъват намояд.

Таъқиби калисо дар тамоми давраи 1260 сола идома наёфт. Худо, дар раҳмати Худ ба қавми Худ, вақти озмоиши оташини онҳоро кӯтоҳ кард. Начотдиҳанда, ҳангоми пешгӯӣ кардани «мусибати бузург», ки бар калисо хоҳад омад, гуфт: «Ва агар он рӯзҳо кӯтоҳ карда намешуданд, ҳеҷ ҷисм начот намеёфт; лекин ба хоҳири баргузидагон он рӯзҳо кӯтоҳ карда хоҳанд шуд». Матто 24:22. Ба воситаи таъсири Ислоҳот, таъқиб пеш аз соли 1798 ба поён расонда шуд». Ҷанҷоли Бузург, 266, 267.

Довари «бистари мусибат» барои папагарӣ «фарзандони вайро ба марг хоҳад кушт», аммо довари «бистари мусибат» барои онҳое ки аъмолашон вафодории онҳоро нишон меод, ваъдаи ҳаётро дар бар дошт, чунон ки ин дар марғи писари бевазани Сорепта ба тасвир омадааст.

Ва баъд аз ин воқеъ шуд, ки писари он зан, хонуми хона, бемор шуд; ва бемории ӯ чунон саҳт буд, ки дар ӯ дигар нафасе намонд. Ва ӯ ба Илёс гуфт: «Эй марди Худо, маро бо ту чӣ қор? Оё назди ман омадаӣ, то гуноҳи маро ба ёд оварӣ ва писарамро бикӯшӣ?» Ва ӯ ба вай гуфт: «Писаратро ба ман деҳ». Ва ӯро аз оғӯши вай гирифта, ба болохонае, ки худ дар он иқомат дошт, бардошт ва ӯро бар бистари худ хобонид. Ва сӯи Худованд нидо карда, гуфт: «Эй Худованд Худои ман, оё ҳатто бар ин бевазан, ки назди ӯ меҳмон ҳастам, бало овардаӣ, ба он ки писарашро куштаӣ?» Ва бар кӯдак се бор худро дароз кашид ва сӯи Худованд нидо карда, гуфт: «Эй Худованд Худои ман, илтимос мекунам, бигзор ҷони ин кӯдак боз ба ӯ баргардад». Ва Худованд овози Илёсро шунид; ва ҷони кӯдак боз ба ӯ баргашт, ва ӯ зинда шуд. Ва Илёс кӯдакро гирифта, аз болохона ба хона фуруд овард ва ӯро ба модараш супурд; ва Илёс гуфт: «Инак, писарат зинда аст». Ва он зан ба Илёс гуфт: «Акнун аз ин медонам, ки ту марди Худо ҳастӣ, ва каломи Худованд дар даҳони ту ростӣ аст». 3 Подшоҳон 17:17–24.

Зан эътироф намуд, ки Илёс «марди Худо» буд, зеро «каломи Худованд», ки фарзандашро ба ҳаёт бозгардонд, каломии «ҳақ» буд. Раванди сесатҳагии он ки Илёс худро бар писари зан дароз кард, аз ҷониби зан ҳамчун «каломи» дар даҳони Илёс чун «ҳақ» фаҳмида шуд. Калимаи ибрии ‘emeth’, дар ин порча ба «ҳақ» тарҷума шудааст ва қудрати офаринандаи Алфа ва Омегаро ифода мекунад. Ин калимаи ибриест, ки аз ҳарфи аввал, сездҳум ва охири алифбои ибрий сохта шудааст ва Қудратеро ифода мекунад, ки метавонад мурдагонро ба ҳаёт бозгардонад.

Вафодорон, ҳамчунин мисли бевафоён дар «фосила»-и замони имтиҳонӣ, ки бо сеюним сол ифода шудааст, ҳукми «бистари мусибат»-ро гирифтанд. Марғ натиҷаи фарзандони он синфе буд, ки аз фоҳишае, ки зино мекард ва таълимоти бутпарастиро меомӯзонд, пайравӣ намуд. Ҳаёт ба синфи дигаре дода шуд, ки аз дастуроти Илёс пайравӣ карданд ва ба Каломии «ростӣ» имон оварданд.

Бевазан ба фармони Илёс итоат карда буд, то ба ӯ андаке об биёрад ва андаке нон диҳад; ва итоати вай ба каломии набӣ рамзи мӯъминон дар асрҳои торики Тиотира мебошад. (Қобили зикр аст, ки ҳангоме ки Илёс ба бевазан амр мекунад, ки аввал ӯро сер кунад ва баъд аз он писараш ва худаашро сер намояд, он чи дар ин ҷо муаррифӣ мешавад, ин аст, ки Илёс аввалин касест, ки ғизоро барои хӯрдан қабул мекунад. Ӯ аввал паёмро қабул мекунад, ва

баъд аз он калисо.) Ба мо хабар дода шудааст, ки аъмоли мӯъминон дар анҷом аз ибтидо бузургтар буданд.

Ва ба фариштаи калисои Тиотир бинавис: Ин суҳанонро Писари Худо мегӯяд, ки чашмонаш мисли шуълаи оташ аст, ва пойҳояш монанди миси соф аст; Ман аъмоли туро медонам, ва муҳаббат, ва хизмат, ва имон, ва сабри туро, ва аъмолатро; ва охири бештар аз аввалин аст. Ваҳй 2:18, 19.

Мӯъминон дар давоми он «мӯҳлате», ки ба папосӣ дода шуда буд, то тавба кунад, «аъмоли» неке зоҳир намуданд; аммо аъмоли онҳо дар охир «беш аз аввалин» буд. Вақте ки он «мӯҳлат» ба анҷом мерасид, Масеҳ ситораи субҳи ислоҳотро фиристод, ки ба кори дигар таҳаммул накардани папосӣ оғоз намуд — ҳамон папосие, ки ба калисо таълим медод, ки «зино кунад ва аз қурбониҳои бутҳо бихӯрад».

Ва ҳар кӣ ғолиб ояд ва аъмоли Маро то ба охир нигоҳ дорад, ба ӯ бар халқҳо қудрат хоҳам дод; ва ӯ онҳоро бо асои оҳанин ҳукмронӣ хоҳад кард; мисли зарфҳои қулолгар пора-пора хоҳанд шуд, чунон ки Ман аз Падари Худ қабул намудаам. Ва ба ӯ ситораи субҳро хоҳам дод. Ҳар кӣ гӯш дорад, бишнавад, ки Рӯҳ ба калисоҳо чӣ мегӯяд. Ваҳй 2:26–29.

Масеҳ дар оғози он «фурсате», ки ба папагӣ барои тавба қардан дода шуда буд, бар зидди аҳли вафодор «чанд чиз» дошт, зеро онҳо ба Изобал, «ки худро набия меномад, иҷозат дода буданд, ки таълим диҳад ва бандагони Маро бифиребад, то зино кунанд ва чизҳои ба бутҳо қурбонишударо бихӯранд». Аммо дар анҷоми он «фурсат» аҳли вафодор дигар роҳ намедоданд, ки папагӣ фиребгарии худро идома диҳад.

«Дар асри чордахум дар Англия «ситораи сахарии Ислоҳот» бархост. Чон Уиклиф пешоҳанги ислоҳот буд, на танҳо барои Англия, балки барои тамоми ҷаҳони масеҳият. Эътирози бузург бар зидди Рум, ки ба ӯ иҷозат дода шуд онро баён кунад, ҳаргиз набояд хомӯш мегашт. Он эътироз муборизаеро оғоз кард, ки мебоист ба озодии афрод, калисоҳо ва миллатҳо анҷомад». «Муборизаи Бузург», 80.

Хӯроке, ки хизматгори Худо меҳӯранд, ҳамон таълимот ё паёмест, ки онҳо қабул меkunанд. Зино он аст, ки калисо қудрати давлатро ба қор мебарад, то иҷрои маҷбурии таълимоти бутпарастонаи худро ба анҷом расонад. Дар он «фурсате», ки ба Изобал дода шуд, то тавба кунад, калисо барои муҳофизат ба биёбон гурехт.

Ва зан ба биёбон гурехт, он ҷо ҷоие дошт, ки Худо барои вай муҳайё карда буд, то ки вайро дар он ҷо ҳазору дусаду шаст рӯз хӯронанд.... Ва ба он зан ду боли уқоби бузург дода шуд, то ба биёбон, ба макони худ парвоз кунад, ки дар он ҷо вай барои як замон, ва замонҳо, ва ним замон аз пеши мор парвариш карда мешавад. Ва мор аз даҳони худ аз паси зан обро мисли сел берун андохт, то ўро сел бурда барад. Ва замин ба зан ёрӣ расонд, ва замин даҳони худро қушод ва селро, ки аждаҳо аз даҳони худ берун андохта буд, фуру бурд. Ваҳй 12:6, 14–16.

Дар замони таъкиби Изобал ва Аҳъоб, Ўбадѐ ҳимоятеро, ки биѐбон дар айѐми ҳукмронии папавѐ фароҳам меовард, муаррифѐ менамуд.

Ва Аҳъоб Ўбадѐро, ки сардори хонаи ѓ буд, даъват кард. (Ва Ўбадѐ аз Худованд бисѐр метарсид; зеро вақте Изобал анбиѐи Худовандро нобуд мекард, Ўбадѐ сад нафар аз анбиѐро гирифта, онҳоро панҷоҳ-панҷоҳ дар ғоре пинҳон кард ва онҳоро бо нон ва об хӯронд.) 3 Подшоҳон 18:3, 4.

Кори Обаде, ки анбиѐро панҷоҳ-нафара дар ғорҳо пинҳон мекард, рамзи он маконест дар биѐбон, ки Худо барои ғизо додани мӯъминони вафодор омода сохта буд, онҳое ки аз хӯрдани таълимоти папагарѐ сар боз заданд ва ҳамчунин аз пазируфтани муносибати нопоке, ки бо зинкорѐи вай бо подшоҳони Аврупо ифода меѐфт, худдорѐ карданд. Он муҳлати замоне, ки Илѐс барои ғизо ва муҳофизат аз Изобал ва Аҳъоб назди бевазани Соревот роҳнамоѐ шуда буд, ҳамон муҳлати замоне буд, ки калисо ба биѐбон гурехт; ва маконе, ки Худо барои онҳо омода карда буд, бо кори Обаде ифода мешуд.

Ҷои пинҳоншавии Илѐс дар Сарепта, ки дар забони ибронѐ «Зореват» номида мешавад, маънояш поксозист. Вақте ки муҳлати ба Изобал барои тавба додашуда ба поѐн расид, Илѐс назди Убаде рафт ва Аҳъобро хонд, то тамоми Исроилро ба Кармил фаро хонад.

Ва ҳангоме ки Убаде дар роҳ буд, инак, Илѐс ѓро вохӯрд; ва ѓро шинохта, бар рӯи худ афтод ва гуфт: «Оѐ ту ҳамон хоҷаи ман Илѐс ҳастѐ?» Ва ѓ ба вай ҷавоб дод: «Ман ҳастам; бирав, ба хоҷаи худ бигӯ: инак, Илѐс ин ҷост». 3 Подшоҳон 18:17, 18.

Замони Илѐс бо бевазани Соревот рамзи Асрҳои Торик аст. Дар ривояти Илѐс ва бевазан, вай ду ҷӯбча ҷамъ мекард, зеро қариб буд, ки бимирад. Бевазан дар нубувват рамзи калисо аст, ва вай калисоро дар биѐбон намояндагѐ мекард, ки наздик буд бимирад.

Ба фариштаи калисои Сардис бинавис: Инро мегӯяд Ё, ки ҳафт Рӯҳи Худо ва ҳафт ситораро дорад: Ман аъмоли туро медонам, ки ном дорѐ, ки зинда ҳастѐ, вале мурда ҳастѐ. Бедор бош ва он чиро, ки боқѐ мондааст ва наздик ба мурдан аст, қувват деҳ; зеро Ман аъмоли туро пеши Худо комил наѐфтам. Ваҳѐ 3:1, 2.

Ё «ду ҷӯбро ҷамъ мекард» ва барои марғи худ омодагѐ медид, вақте ки Илѐс ѓро боздошт.

Ва каломии Худованд бар ѓ нозил шуда, гуфт: «Бархез, ба Соревот, ки аз они Сидѓн аст, бирав ва дар он ҷо иқомат намо; инак, Ман ба он ҷо ба як зани бева фармон додаам, ки туро таъмин кунад». Пас ѓ бархост ва ба Соревот рафт. Ва ҳангоме ки ба дарвозаи шаҳр расид, инак, он зани бева дар он ҷо ҳезум ҷамъ мекард; ва ѓ вайро нидо карда, гуфт: «Лутфан, андаке об дар зарфе барои ман биѐр, то бинӯшам». Ва чун ѓ мерафт, то онро биѐрад, боз ѓро нидо карда, гуфт: «Лутфан, порас нон дар дасти худ барои ман биѐр». Ва ѓ гуфт: «Ба ҳаѐти Худованд Худои ту қасам, ман ноне надорам, ҷуз як каф орд дар хум ва андаке равған дар кӯза; ва инак, ду тика ҳезум ҷамъ мекунам, то дароям ва онро барои худ ва писарам омода созам, то бихӯрем ва бимирем». 3 Подшоҳон 17:8–12.

Бевазани Соревот «ду ҷӯб» ҷамъ мекард. Бевазан содиқонро дар замони Изобал намояндагѐ мекунад. Писари вай онҳоро намояндагѐ мекунад, ки дар ҷараѐни таърихи Тиотири бо

ваъдаи он ки дар эҳёи аввал зинда гардонда хоҳанд шуд, ғавтиданд.

Ва ман тахтхоро дидам, ва бар онҳо нишастанд, ва доварӣ ба онҳо дода шуд; ва ман ҷонҳои онҳоеро дидам, ки барои шаҳодати Исо ва барои каломи Худо сар бурида шуда буданд, ва онҳое ки ба ҳайвони ваҳшӣ ва ба сурати вай сачда накарда буданд, ва нишони вайро бар пешониҳои худ ё бар дастҳои худ қабул накарда буданд; ва онҳо зинда шуданд ва бо Масеҳ ҳазор сол подшоҳӣ карданд. Аммо дигар мурдагон боз зинда нашуданд, то даме ки ҳазор сол ба анҷом расид. Ин аст эҳёи аввал. Хушо ва муқаддас аст он касе ки дар эҳёи аввал насибе дорад: бар чунинҳо марги дуюм қудрате надорад, балки онҳо коҳинони Худо ва Масеҳ хоҳанд буд, ва бо Ӯ ҳазор сол подшоҳӣ хоҳанд кард. Ваҳй 20:4–6.

Бевазан ҳамчунин он андакero дар Сардис ифода мекунад, ки сазовор буданд ва ба онҳо либосҳои сафед дода шуданд.

Лекин дар Сардис низ ту чанд нафар дорӣ, ки либосҳои худро палид накардаанд; ва онҳо бо Ман дар либоси сафед роҳ хоҳанд рафт, зеро онҳо сазоворанд. Касе ки ғолиб ояд, ҳамон кас ба либоси сафед пӯшида хоҳад шуд; ва Ман номи ӯро аз дафтари ҳаёт ҳаргиз маҳв нахоҳам кард, балки номи ӯро пеши Падари Худ ва пеши ғариштагони Ӯ эътироф хоҳам намуд. Ваҳй 3:4, 5.

Онҳое ки дар калисои чоруми Тиатира буданд ва ба вафодорӣ ҷон супурданд, ки бо писари бевазан рамзгузорӣ шудаанд, дар мӯҳри панҷум либосҳои сафед дода шуданд.

Ва ҳангоме ки Ӯ мӯҳри панҷумро кушод, ман дар зери қурбонгоҳ ҷонҳои онҳоеро дидам, ки ба сабаби каломи Худо ва ба сабаби шаҳодате ки доштанд, кушта шуда буданд. Ва онҳо бо овози баланд фарёд зада, мегуфтанд: «То ба кай, эй Худованд, муқаддас ва ростин, доварӣ намекуни ва қасоси хуни моро аз сокинони замин намегирӣ?» Ва ба ҳар яке аз онҳо ҷомаҳои сафед дода шуд; ва ба онҳо гуфта шуд, ки боз андаке ором гиранд, то даме ки ҳамхизматонашон низ ва бародаронашон, ки бояд мисли онҳо кушта шаванд, ба комилӣ расанд. Ваҳй 6:9–11.

Шаҳидони асрҳои торик ҷомаҳои сафед гирифтанд ва ба онҳо гуфта шуд, ки дар қабрҳои худ ором гиранд, то он даме ки гурӯҳи дигари шаҳидони папагӣ, чунон ки худи онҳо кушта шуда буданд, кушта шаванд. Онҳо дар тӯли сеюним сол аз ҷониби папагӣ ба қатл расонида шуда буданд, ва ба онҳо ваъда дода шуд, ки папагӣ ниҳоятан доварӣ хоҳад шуд, аммо на то он вақт ки гурӯҳи дуюми шаҳидони папагӣ дар ҷараёни бӯҳрони наздикшавандаи қонуни якшанбе ба қатл расонда шаванд. Хоҳар Уайт дархости шаҳидонро барои доварӣ бар папагӣ бо ду порча аз китоби Ваҳй пайванд медиҳад.

«Ҳангоме ки мӯҳри панҷум кушода шуд, Юҳаннои Ваҳйбин дар рӯё дар зери қурбонгоҳ гурӯҳеро дид, ки ба хотири Каломи Худо ва шаҳодати Исои Масеҳ кушта шуда буданд. Баъд аз ин манзараҳое фаро расиданд, ки дар боби ҳаждаҳуми Ваҳй тасвир шудаанд, вақте ки онҳое ки бовафо ва ростинанд, аз Бобил даъват карда мешаванд. [Ваҳй 18:1–5, иқтибос шудааст.]» Manuscript Releases, ҷилди 20, 14.

Ваҳй, боби ҳаждаҳум, оятҳои як то панҷ, ду овози ояти як ва ояти чорро намояндагӣ мекунад. Овози дувум даъвати берун омадан аз Бобил аст, ва он оғози таъкиботи қонуни якшанbero нишон медиҳад, вақте ки ҳаракати пурқудрати фариштаи сеюм рамаи дигари Худоро аз Бобил даъват мекунад, ки берун ояд. Ў ҳамчунин порчаи муҳри панҷумро дар оғози муҳри ҳафтум ҷой медиҳад.

«[Ваҳй 6:9–11 оварда шудааст]. Дар ин ҷо ба Юҳанно манзараҳое нишон дода шуданд, ки дар воқеият набуданд, балки он чизҳое буданд, ки дар давраи муайяни вақт дар оянда ба вуқӯъ меомаданд. »

«Ваҳй 8:1–4 иқтибос оварда шудааст». Manuscript Releases, ҷилди 20, 197.

Дар Ваҳй боби ҳаштум, оятҳои як то чаҳор, муҳри ҳафтум кушода мешавад.

Ва ҳангоме ки ў муҳри ҳафтумро кушод, дар осмон тақрибан ним соат хомӯшӣ ҳукмфармо шуд. Ва ман он ҳафт фариштаеро дидам, ки дар пеши Худо меистоданд; ва ба онҳо ҳафт карнай дода шуд. Ва фариштаи дигаре омаду назди қурбонгоҳ истод, дар ҳоле ки маҷмари тиллоӣ дошт; ва ба ў бухури бисёре дода шуд, то онро бо дуоҳои ҳамаи муқаддасон бар қурбонгоҳи тиллоие ки дар пеши тахт буд, тақдим намояд. Ва дуди бухур, ки бо дуоҳои муқаддасон буд, аз дасти фаришта ба ҳузури Худо боло рафт. Ваҳй 8:1–4.

Дуоҳои шаҳидони асрҳои торик, ки дар муҳри панҷум талаб мекунанд, ки Худо бар он ғолибонад, ки бо подшоҳони замин зино мекунад, доварӣ оварад, ҳангоми кушода шудани муҳри ҳафтум «ба ҳузури Худо» боло мераванд. Илҳом кушода шудани муҳри ҳафтумро бо овози дуоҳои Ваҳй боби ҳаждаҳ мувофиқ месозад, зеро маҳз дар овози дуоҳои Худо гуноҳҳои ўро ба ёд меорад, ва баъд доварию ўро дучанд мекунад. Як бор барои шаҳидони асрҳои торик, ва як бор барои хунрезии бухрони қонуни якшанбе.

Ва ман овози дигареро аз осмон шунидам, ки мегуфт: «Аз вай берун оед, эй қавми Ман, то дар гуноҳҳои вай шарик нагардед ва аз офатҳои вай насибае наёбед. Зеро гуноҳҳои вай то ба осмон расидаанд, ва Худо шароратҳои вайро ба ёд овардааст. Ба вай ҳамон тавр подош диҳед, чунон ки вай ба шумо подош додааст, ва мувофиқи аъмолаш ба вай дучандон боз диҳед; дар ҳамон косае ки пур кардааст, барои вай дучандон пур кунед». Ваҳй 18:4–6.

Он камшуморе аз Сардис, ки либосҳои худро палид накарда буданд, онҳоеро намояндагӣ мекунанд, ки аз таърихи Тиётира, ки соли 1798 ба анҷом расид, берун омаданд. Онҳо бо бевазани Сорепто муаррифӣ шудаанд, бевазани, ки дар соли 1844 ба ақди никоҳ мерафт.

«Омадани Масеҳ ҳамчун Саркоҳини мо ба Қудси қудсҳо, барои поксозии муқаддасоҳ, ки дар Дониёл 8:14 ба назар оварда шудааст; омадани Писари Инсон назди Қадими айём, чунон ки дар Дониёл 7:13 пешниҳод гардидааст; ва омадани Худованд ба маъбади Худ, ки Малокӣ онро пешгӯӣ кардааст, ҳама тавсифи ҳамон як воқеа мебошанд; ва ҳамин ҳамчунин бо омадани домод ба тӯй, ки Масеҳ дар масали даҳ бокира дар Матто 25 баён кардааст, ифода ёфтааст». «Муборизаи бузург», 426.

Зани бевазан, таоми охирини худро пеш аз маргаш омода мекард, ҳангоме ки Илёс ба вай амр фармуд, ки ба ӯ хизмат намояд. Ӯ намунаи он андакони вафодор дар Тиётира мебошад, ки ба андакони вафодори Сардис мегузаштанд, онҳое ки «ду чӯб»-ро барои «оташ» чамъ меоварданд.

«ду чӯб» ҳар ду хонадони Исроили қадимро ифода мекунанд, ки зери пой бутпарастӣ ва сипас папапарастӣ кӯфта шуданд, аммо мебоист дар таърихи солҳои 1798 то 1844 чамъ оварда шуда, ҳамчун «як чӯб» ба ҳам пайваста гарданд.

Ва каломи Худованд боз бар ман нозил шуда, гуфт: «Ва ту, эй писари одам, як чӯбдаст бигир ва бар он бинавис: “Барои Яҳудо ва барои банӣ-Исроил, ҳамроҳони ӯ”. Сипас чӯбдасти дигаре бигир ва бар он бинавис: “Барои Юсуф, чӯбдасти Эфроим, ва барои тамоми хонадони Исроил, ҳамроҳони ӯ”. Ва онҳоро яке ба дигаре пайваст кун, то як чӯбдаст шаванд; ва онҳо дар дасти ту як хоҳанд шуд. Ва ҳангоме ки фарзандони қавми ту ба ту сухан ронда, гӯянд: “Оё ба мо намефаҳмонӣ, ки инҳо чӣ маъно доранд?” — ба онҳо бигӯ: “Ҳамин тавр мегӯяд Худованд Худо: инак, Ман чӯбдасти Юсуфро, ки дар дасти Эфроим аст, ва сибтҳои Исроилро, ки ҳамроҳони ӯянд, хоҳам гирифт ва онҳоро бо он, яъне бо чӯбдасти Яҳудо, хоҳам пайваст, ва онҳоро як чӯбдаст хоҳам гардонид, ва онҳо дар дасти Ман як хоҳанд буд”. Ва он чӯбдастоне ки бар онҳо менависӣ, дар дасти ту пешни чашмони онҳо хоҳанд буд. Ва ба онҳо бигӯ: “Ҳамин тавр мегӯяд Худованд Худо: инак, Ман банӣ-Исроилро аз миёни халқҳо, ба ҳар ҷо ки рафтаанд, хоҳам гирифт, ва онҳоро аз ҳар тараф чамъ оварда, ба замини ҳудашон хоҳам овард. Ва онҳоро дар он замин, бар кӯҳҳои Исроил, як миллат хоҳам сохт; ва як подшоҳ бар ҳамаи онҳо подшоҳ хоҳад буд; ва онҳо дигар ҳеҷ гоҳ ду миллат нахоҳанд буд, ва дигар ҳеҷ гоҳ ба ду подшоҳӣ тақсим нахоҳанд шуд. Ва дигар худро бо бутҳои худ, ва бо чизҳои зишти худ, ва бо ҳеҷ яке аз маъсиятҳои худ палид нахоҳанд кард; балки Ман онҳоро аз ҳамаи манзилҳояшон, ки дар онҳо гуноҳ кардаанд, наҷот хоҳам дод ва онҳоро пок хоҳам гардонид; ва онҳо қавми Ман хоҳанд буд, ва Ман Худои онҳо хоҳам буд. Ва банди Ман Довуд бар онҳо подшоҳ хоҳад буд; ва ҳамаи онҳо як ҷӯпон хоҳанд дошт; ва онҳо дар аҳкоми Ман роҳ хоҳанд рафт, ва фароизи Маро риоя хоҳанд кард ва онҳоро ба ҷо хоҳанд овард. Ва онҳо дар замин сокин хоҳанд шуд, ки Ман ба банди Худ Яқуб додаам, ки падарони шумо дар он сокин буданд; ва дар он сокин хоҳанд шуд, ҳам онҳо, ҳам фарзандонашон, ва ҳам фарзандони фарзандонашон то абад; ва банди Ман Довуд то абад амири онҳо хоҳад буд. Ва Ман бо онҳо паймони сулҳ хоҳам баст; он барои онҳо паймони ҷовидонӣ хоҳад буд; ва онҳоро барқарор хоҳам кард, ва афзун хоҳам гардонид, ва муқаддасгоҳи Худо дар миёни онҳо то абад хоҳам ниҳод. Ва хаймаи Ман низ бо онҳо хоҳад буд; оре, Ман Худои онҳо хоҳам буд, ва онҳо қавми Ман хоҳанд буд. Ва халқҳо хоҳанд донист, ки Ман, ки Худованд ҳастам, Исроилро тақдис менамоям, вақте ки муқаддасгоҳи Ман дар миёни онҳо то абад бошад”». Ҳизкиёл 37:15–28.

Вақте ки Илёс Сарептаро тарк мекунад, то Аҳъоб ва тамоми Исроилро ба кӯҳи Кармил бихонад, калисои бевазани, ки ба биёбон гурехта буд, ду чӯбро барои оташе чамъ мекард, ки бевазанро пеш аз тӯи 22 октябри соли 1844 пок месозад. Чамъ овардани он ду чӯб, чамъ овардани ҳаракати миллеритӣ аст, ки дар давраи охирини шасту панҷсолае, ки дар Ишаё боби ҳафт муайян шудааст, ба анҷом мерасад. Подшоҳии шимолӣ аз соли 723 то м. то соли

1798 лаънати Мӯсоро аз сар гузаронд, ва подшоҳии ҷанубӣ аз соли 677 то м. то соли 1844 ҳамон лаънатро аз сар гузаронд. Дар соли 1844 ворисони рӯҳонии он ду халқи воқеӣ ҳамчун як ҷӯб, ё як миллат, ҷамъ оварда шуданд.

Агар ҳеҷ чизӣ дигар набошад ҳам, Ҳизкиёл ин ду ҷӯбро ҳамчун ду халқ муайян мекунад, ки як халқ мешаванд.

Зеро сари Сурия Димишқ аст, ва сари Димишқ Разин; ва дар давоми шасту панҷ сол Эфроим чунон шикаста хоҳад шуд, ки дигар қавм набошад. Ва сари Эфроим Сомария аст, ва сари Сомария писари Рамалиё. Агар имон наоваред, албатта пойдор нахоҳед монд. Ишаё 7:8, 9.

Агар мо ба пешгӯии шасту панҷ сол имон наоварем, устувор нахоҳем шуд.

Мо дар мақолаи навбатӣ ба баёни рамзшиносии Илос идома хоҳем дод.